

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Apparatus Doctrinae Sacrae**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 13. Cum Captivis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38464

2. Hortetur, ut is, qui injuriam accepit, peccata sua & vilitatem inde exortam bene perpendat; ut verè nihilum se agnoscat: sic enim haud difficulter contemni & infamari se sine: quis enim agrè fert, si in nihilum verba contumeliosa jactantur? quis indignatur, si de sterquilinio, vel de stulto parum honorificè homines loquantur?

2. Ostendat illi, tantam esse dignitatem, si quis sine causa injuriatur & contemnatur, ut erubescere potius deberet, quòd Deus ad talem dignitatem cum evehat. Quid enim dignius, quid magis majestate plenum, quam ipsi Christo orbis Servatori similem fieri? quanto potere honoratum se crederet is, cui Rex vestem proptur filii sui dono mitteret, eamque induere juberet? hoc autem beneficium & honorem exhibet Deus illi, quem contemni & injuriis affici sinit.

4. Ostendat, quam nihil proficiat, in mutuas injurias & convitia reponendò. Id profectò eleganter hæc similitudine declaravit S. Chryostomus c. 5. in Epist. ad Thesal. *Convitiatum est quisquam? vituperavit? tu claude os tuum: si enim illud aperueris, concitabis magis ventum huic. Non vides in adibus, quòd quando è regione directè dua janua opposita sunt, & flatus vehemens irruerit; si alteram clauseris, nihil efficiat flatus, sed plurimum de illius robore precipitatur? Ita & hic dua sunt janua, os tuum, & os illius, qui te vituperat & probro afficit: si tuum occluseris, & spirationem dederis, omnem istum flatum extinguas; si verò aperueris, effratis reddetur. Dicit ergo, quisquis injuriam passus est: *Posui ori meo custodiam: cum confisteret peccator adversum me, obmutus & humiliatus sum, & silus à bonis.* Hoc enim silentio duo insuper commoda consequetur. Primum est, quòd sic magis se vindicet de lædente: nam, ut S. Ambrosius lib. 2. de offic. c. 3. ait: *Sit tacet, si dissimules, solet dicere (convitiator) quid tacet? loquere, si audeas; sed non audeas, mutus es, elinguem te feci. Si ergo taceas, plus rumpitur: vitium se reputat, illusum, post habitum ac irrisum. Si responderis: superiorem se factam arbitrat, quia pacem invenit.* Secundum est, quòd ipsa taciturnitate famam sibi hominis virtuosè faciat, quæ famam non potest esse præstantior: sicut enim si dolium percussum, sonum edat ad minimum ictum, vacuum esse colligimus: si verò non resonet, plenum esse dicimus, ita plenos gratiæ & fortitudine existimamus esse, quos ad injurias tacere advertimus. Hinc Ecclesia de SS. Martyribus canit: *Non murmur resonat, non querimonia, sed corde tacito, mens bene conscia conservat patientiam.**

5. Non parum etiam proderit, eos, qui injuriam inferunt, considerare quasi infantes, phræneticos, insanos, &c. quòd medium S. Basiliius homil. 10. de ira suggestit, dum dicit: *Si parvus puer te verbis consumeliosis pereret, occasione tibi potius ridendi daret. Quòd si phræneticus captus, & sensu excidens verba vitæ incompòsita & stulta minimeque vera dicat, misericordia potius, quam odio dignus erit.* Hòc medio usus est Christus, dum in Cruce dixit: *Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt,* Lucæ 23. Eodem usus est & Seneca, hinc quibusdam sibi oblatrantibus dixit: *Moveret, si iudicio hoc facerent; nunc morbo faciunt. Non de me loquuntur, sed de se.* Præterea lingua aliena loquenti (juxta commune adagium) obsurdum est; atqui lingua convitiatis non est Christiana, sed diabolicæ (nam bene advertit S. Hieronymus ad S. Eustochium: *Irasci hominis est, frantum iracundiæ imponere Christiani*) er-

go tacendum est potius, quàm loquendum. Si hæ rationes etiam Ethnicos ad animi æquitatem composuerint, quanto magis Christianos, quibus infamæ æquo animo toleratæ promissa sunt à Deo præmia æterna.

S. XIII.

Quomodo Consolandi & Instruendi sint Captivi in carcere detenti.

EXponat captivo Carcerem esse Scholam plurimarum virtutum, quas forte alibi non tam commodè disceret aut exerceret. Nempe in ea exerceri posse Humilitatem, Patientiam, Orationis studium, Resignationem, & Fiduciam in Deum. Hortetur ergo ut divinæ justitiæ æquitatem humiliter agnoscens, sæpius ex animo dicat, *Iustus es Domine & rectum iudicium tuum,* Ps. 118.

1. Ostendat hujus, & omnium malorum causam præcipuam esse peccata nostra. Sicut enim ex terra ascendit materia, ex qua tonitrua & fulmina homines percussentia generantur: ita in cælos quoque homines materiam iræ divinæ, scilicet peccata, mittunt. Unde S. Chryostomus; *auferamus, ait, malorum fontem, & omnia malorum sistens fluvia.* Hortetur ergo captivum, ut velut obediens filius agnoscat paternam Charitatem, & carceris penam cum patientia & resignatione accipiat, sic enim & Deum ad parcendum citius permovebit, & suam ipse penam levius tolerabit; nam ut S. Gregorius l. 10. mor. c. 5. ait: *Quasi aqua ignis extinguitur, cum surgente furore animi, sua cuique ad mentem culpa revocatur.* Et, *dolor flagelli temperatur, cum culpa cognoscitur; quia tanto quisque ferramentum Medicæ patientius tolerat, quanto magis puridum esse conspicit, quòd sanat.* Certè facilius erit consolatio, ut idem Doctor ait, si inter flagella, quæ patimur, delicta quæ fecimus, ad memoriam revocemus. Dicit ergo Sacerdos captivo: *Quod merito patris, patienter ferrememento.*

2. Suceat captivo, ut, quo facilius ferat captivitatem, in carcerem præmittat duos nuntios: cognitionem scilicet purgatorii & inferni, quorum utrumque per peccatum suum meritis fuerat; neque dubitet, quin inde levior quantacunque carceris molestia sit futura. Ita S. Chryostomus promissit, dum dixit: *Si terribile aliquid videris, cogita gehennam, & illud deridebis.* Certè Manachus quidam, qui infernum viderat, ultrò se per duodecim annos in clausis, nullius admittens colloquium, donec tempus moriendi advenerat: uti Jo. Major in Specul. Exem. dist. 2. ex. 246. refert.

3. Revocet illi in memoriam commune illud proverbium: *Anima magis est, ubi amat, quàm ubi animatur;* hortetur ergo illum, ut & ipse in paradysum mente deambulet: sic enim carceris molestias non sentiet.

4. Sanctorum exempla, qui carceres cum gaudio inhabitaverunt. Proponat videlicet S. Josephi Patriarchæ, SS. Petri & Pauli, S. Joannis Baptistæ, &c. de quorum captivitate loquens S. Chryostomus hom. 5. de par. Job. ait: *Si mihi quisquam dixisset, elige, utrum velis: vis esse Angelus Petrum solvens, an Petrus vinculus? Petrus utique esse malissem. Majus hoc vinculorum donum est, quàm solem sistere, aut mundum movere, aut dominari demonibus, eosque expellere.* Neque obstat, quòd hi non propter scelera inclusi fuerint: nam qui illis carcer honorificus fuit propter Dei amorem, is illis honorem afferre similem poterit per justitiam & humilitatem. Et præterea quòd carceri huic ad martyrium deest, ipsa voluntas desiderio suo supplere potest. Atque hanc ipsam ob causam suadendum

dum ipsi est, ut vel mature contritionem eliciat, vel etiam omnino Confessionem faciat (etsi capite non periclitetur) ne per peccatum mortale obicem satisfactioni, meritisque ponat.

V. Magnopere curet, ut talis captivus otiosus non sit; sic enim tristibus & nocuis cogitationibus, tentationibusque aperitur aditus. Itaque suadeat frequentem rosari, aliarumque precum recitationem, subministret illi imaginem piam, numisma habens Indulgentias, commendet ei studium in animas purgatorii; & alias similes devotiones. Quandoque etiam prodesset, talem captivum opere manuali occupare. sunt enim plerumque homines rudes, non assueti occupationibus mentalibus vel librariis; si tamen legere norunt, utiliter illis liber aliquis spiritualis v. g. vita Christi aut Sanctorum, de aeternitate, de morte, de patientia, &c. offerretur legendus.

§. XIV.

Quomodo assistendum damnatis ad mortem ante, & post latam sententiam.

I. Non expedit pendente mortis sententiâ Reum ad Confessionem hortari, ne tunc timore supplicii peccatum sileat: sed potius ritè disponere ad præparationem Confessionis generalis postea faciendæ, & ad Resignationem in divinam voluntatem.

II. Non expedit etiam ut recipiat in se vitæ servandæ patrociniū, quia sic Reum non posset tam commodè disponere: semper enim reus haberet spem vitæ à Confessario obtinendæ: quod si hæc spe cadat, abalienabitur ab eodem, utpote qui causam suam non bene egerit. Poterit tamen in genere promittere, se nihil omisurum, quod in illius commodum cedere possit: quia tamen iustitiæ cursus suus relinquendus, & Magistratus tum propter obligationem, quam habet scelera puniendi, tum propter maturam considerationem, quam in huiusmodi causis adhibet, non facile mutat sententiam, ideo suadere se dicat, ut in divinam voluntatem se penitus resignet, & quo prævisa tela minus feriant, ad quamcunque sententiam de manu Iudicis non aliter atque de manu ipsius Dei accipiendam se præparet.

III. Post latam mortis sententiâ Reo per Confessionem expiato, & SS. Corpore Domini refecto, præter Confessarium & ejus socium non expedit plures cum eo conversari? ipsi verò de nulla re alia loquantur, nisi quæ ad salutem pertinet, omnem sermonem de amicis, parentibus, &c. præcipientes.

IV. Ulcimâ nocte imminente admonebit Reum, ut dormiat; ne timor mortis imminens hominem nimis debilitet, & indispositum reddat diei sequentis necessariis admonitionibus, & impari doloribus exantlandis. Expedit autem dormienti adesse quendam, qui, si necesse sit, consolari queat; quia tunc magis crescunt tentationes & desolationes.

V. Illucescente fatali die, prima sit cura Sacerdoti, ut formato S. Crucis signo, & invocato in vota Deo, eidem dies illa offeratur intentione optimâ: uniatur diei, quo Christus passus est; imploretur auxilium Sanctorum, præsertim Patronorum; & illius, cujus nomen gerit Reus. Detur opera, ut confiteatur iterum, lucretur indulgentias, conformetur voluntas cum divina, & alia exerceantur pietatis opera, usque dum carcere educatur. Solatio erit magno, si indicetur pro ejus felici morte jam litatum Deo; pro anima verò denuò litandum. Spondeat quoque Sacerdos, se rogaturum plures, maxime verò Spectatores post supplicium sum-

ptum, ut pro eo preces, & fortè etiam indulgentias aliquas (maximè mentis Communionis, ubi certum facultas est) offerre dignentur.

VI. Caveat, ne quicquam ad festinandam mortem proferat, imò interrogatus à satellitibus vel alii, omnia sint absoluta? respondeat, sui muneris esse, cum Reo de animæ salute agere, reliqua sui fori aut iudicii non esse. Secundum Vasquez tamen irregularitatem homicidii publici non incurritur personæ, privatæ, sed tantum ministri iustitiæ.

VII. Cum fertur sententia decretoria, hortetur Reum, ut eam cum humilitate & resignatione magna, de iustissima Dei manu accipiat, rogetque Deum ardentibus suspiriis & verbis ferventibus, ut in intuitu hujus feralis sententiæ dignetur eum à sententiâ mortis aeternæ liberare.

VIII. Cum Reus ad mortem pergit, somnoperè curandum est, ne oculis huc illuc vagetur, obvios salutes, aut alloquatur, maxime amicos aut consanguineos; sed totis viribus in unam animæ salutem incumbat. Si transeundum sit propè templum vel Crucem, juvabit Christum vel sacram ædem inclinato capite, aut forsitan etiam flexo poplite venerari, & opem gratiæ divinæ exposcere.

IX. Proderit in tam funesto itinere orare continuo quod ut fiat suavis, nunc è libello preces recitentur, nunc è memoria prout affectus dictaverit, actus virtutum eliciantur, præsertim Contritionis, Fidei, Spes, resignationis, invocationis, &c. Sæpe tamen clamare non expedit, quia non raro magis turbatur animus Rei, & quodam horrore percussus vociferationes huiusmodi. Curet, ut manibus teneat Crucem; circumligatum sit Rosarium, si quidem manus post tergum non sint revinctæ, tum enim ipse Crucem ferat, & sæpius offerat deosculandam.

X. Cum in conspectum loci fatalis venerit, conetur Reo adimere horrorem, vel minuere certè. Proderit exemplum S. Andræ in memoriam revocare, & explicare, quo animo Christus montem Calvariæ conscenderit. Juvabit etiam frequentem tum repetere voces illas: *Fiat voluntas tua, sicut in celo & in terra. Domine, huc ire, hic seca; modo parca in aeternum. Eiam si occiderit me in eo sperabo.*

XI. In ipso loco denuò & magno cum affectu interroget, num animum aliquid cruciet, vel temoret conscientiam? num iterum confiteri velit? an alia quapiam tentatione impugnetur? Adhortetur exquisitis verbis ad luctam ultimam, quæ si victor evadat, triumphaturus sit in æternum. Iterum quærat, num omnibus ignoverit? ingemebunt actus contritionis, virtutum Theologicarum, offeratur osculum Crucis, & ejusdem ad pectus amorosa appressio.

XII. Ut majori cum alacritate vel icium excipiat, vel laqueum recipiat, rursus polliceatur Sacerdos, se illius post mortem memorem futurum; nec unquam desistat à cohortatione ad patientiam. Curet, ut sæpè ingeminet illa SS. Nomina, *IESUS, MARIA!* Et illa: *In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.*

PRAXIS assistendi aliis ægris ac moribundis: Et Motiva illis inculcanda ad Resignationem, patientiam, Fidem, Spem, Charitatem: Et harum virtutum ac Contritionis Actus, diserte expressi habentur paulo supra in ipsa praxi assistendi cuius moribundo; quæ si opus sit, possunt hic, aut alibi usurpari: & maxime in quavis Sacramentorum administratione.

Item *Instructiones* pro ipso Sacerdote quoad sum personam, & Functiones, traduntur infra in sequenti Praxi assidua Meditationum pro Sacerdote &c.

Arsde
KinTheo
logiaD. 117
2. 8